

# Наше Лемко

PIK V.

Ч. 11 (107)

**Львів, 1. червня 1938.**

Виходить двічі в місяць.  
Адреса: **Львів, ул. Новий Світ ч. 22.**  
Телефон ч. 244-57.  
NASZ LEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.

**ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.**

Оголошення після умови.

**ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:**  
Річно 3 зод., Піврічно 1.80 зод., Чвертьрічно 1 зод.  
**ЗАКОРДОНОМ:** Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

## Всенародній мовчазний поклін Матері „Просвіті“.

Вістка про ювілей Матері „Просвіти“ відбулася широким відгомном по цілому краю та закордоном. Одначе на великі розміри задумане маніфестаційне свято не відбулося „з незалежних причин“... До останньої хвилини Ювілейний Комітет надіявся та робив усі можливі старання, щоб це свято відбулося якнайвельчачіше; на жаль довелось обмежити Просвітянське Свято до якнайскромніших розмірів: посвячення прапору „Просвіти“ на Святоюрській Горі. В 70-річчя „Просвіти“ не перемашерували вулицями Львова в сторону „Українського Городу“ сотні тисяч просвітян. З незалежних від Ювілейного Комітету причин замість маніфестаційного, величавого свята шанували ми 70-річчя „Просвіти“ мовчазним святом біля Святоюрського храму. Кілька хвилин перед десятою годинною рано зі Святоюрського храму вийшла процесія на чолі з членами Ювілейного Комітету та одинокого живого свідка перших Загальних Зборів „Просвіти“ в 1868 році, Впр. о. шамбеляна Цегельського. В каплиці на просторому подвір'ю біля Митрополічної Палати відправлено Архидієцьку Службу Богу. Подвір'я перед Святоюрським храмом і Митрополічною Палатою битком заповнене вірні-

### МАТЕРІ ПРОСВІТИ

О, Мати Просвіто, у Твої свідки  
[Прокосини  
сідмдесятьліття Твоєї праці й лідів [люмавіана,  
до Всевишнього ми шлемо щодатити  
Лемківські діти слова наші бла- [гавіани,  
За Твоє Просвіто божомже діло,  
що для добра народу ведеш [уміло,  
прийми з Бонарівки свідчеський [привіт:  
Дай Боже Просвіті многих і [благих літ!

В. Качмарський.

ми. На переді представники українського організованого життя. Біля 12-ої години Служба Божа відправлена. Представники українського організованого життя пішли до Митрополічної Палати, де в каплиці посвятив прапор „Просвіти“ Екссцеленція Митрополит. Після посвячення Многострадальний Владика виголосив промову, яка глибоко зворушила приявних і передав прапор у руки одинокого з живих членів-основників „Просві-

ти“, Впр. о. шамбеляна Цегельського. У відповідь на промову Митрополита забрав голос 92-літній о. Цегельський, гздуючи грудневий день 70-ти років, відношення Святоюрської Горі до „Просвіти“ тоді й сьогодні, склав зворушливим голосом поклін Екссцеленції Митрополитові Андрееві та передав прапор „Просвіти“ в руки Голови Товариства доктора Івана Брика. Коли з балкону Митрополічної Палати замавав чудовий прапор „Просвіти“ та на балконі появилсь Екссцеленція Митрополит (від кількох років прикований недугою до фотелю), з грудей багатотисячних мас понеслось трикратне „Слава!“ та молитва-гимн „Боже Великий, Єдиний“. В саль прийняв Митрополічної Палати перший забрав слово Голова „Просвіти“ др. Іван Брик, пікреслючи вагу співвраті „Просвіти“ і Церкви та зложив на руки Екссцеленції Митрополита гарячу подяку за величавий вклад Духовенства в розбудову „Просвіти“, відтак передав прапор „Просвіти“ в руки Інспектора Петрика й записав його як хорунжого. Відтак промовляли: від Наукового Товариства імені Шевченка — др. І Раковський, голова, від кооперації — сенатор Юліян Павликовський, від Рідної Школи — професор І. Галуцький та від Ділового Комітету — посол Зенон Пеленський. Після цих промов приявні відспівали національний гимн Мовчазний Ювілей „Просвіти“ в дні 22-го травня 1938-го року на завжди останеться історичним днем Українського Народу та буде названо дучити серця всіх в одну Велику Українську Родину.

**Не змарнієте й не постарієтеся завчасно,**  
коли забезпечете себе на всякий випадок ошадностями в

**ЗЕМЕЛЬНИМ БАНКУ ГІПОТЕЧНИМ У ЛЬВОВІ**

ул. Словацького 14. (Філія Банку: Станіславів, ул. Собіського 11)

## Наш найбільший обов'язок.

### Закладаймо дитячі садки.

Виховання молодого покоління — це дуже важке питання в аграрній, людській життєвій. Це рід, який в області церковно-національного і суспільно-громадянського життя ніж поводити не можна. Воно є найактуальнішою та найпекучішою програмою дня. Коли йде про конкретне спреділення областей, на яких цей обов'язок є найважливіший та найбільше праяглюючий, то слід зазначити, що першазавсе є він такий:

### ПІД РОДИННО-ПОДРУЖИМ ОГЛЯДОМ.

Вже з самого початку та природи подружжя впливає високівка, що — попри рождення потомства — найважливішим завданням її обов'язком цієї першої й основної клітини суспільного життя є виховання дітей. Цей обов'язок тяжить на родичах вже з самого прародилого права — так, що вони від нього ніжк ні звільнитися, ні відхилитися не можуть. А щоб подружки-родичи могли цей обов'язок, як слід, виконувати та забезпечити дітям не тільки матеріальне виоквалітєння, айд теж і сталу та незалежну, духовну опіку, з цього зглядку християнське подружжя є одниниче і нерозривне. Перша прикмета подружжя виключає многочленство, а друга старичанче, що подружки, а заразом і родичі дітей, не можуть до смерті дозволено розійтись, а заразом відокпатися своєїго найважливішого, суспільно-прародилого обов'язку, а це обов'язку виховання дітей.

Це неоспорна й загальнозната правда, що діти — то будучність і надія родичів. Від самої дітності та способу валеювання дітей залежить добра, зглядно йжк судьба родичів чи старість. Коли ці діти будуть виховані добайливо й старанно, тоді й родичі, які для них совісно й добайливо працювали, віддіуться від них на старість належної помоци й підпора. В противному разі — але й недбало виховані діти стають не тільки невеселимим тягарем і безпоставно журбою, але прямо реліжочою ганьбою та прокляттям для родичів. Тому родичі,

вже хочмі тільки у власному, добре зрозумілому інтересі, хоч би навіть не тяжив на них дотлиний, природий й морально-суспільний обов'язок, повинні досяжтти як найбільше своїх зусиль, доброї волі, підприємчivosti та старань для належного, прамірного й солідного виховання своїх дітей. Про це повинні, як слід, пам'ятати всі українські родичі на Лемківщині!

### ПІД ЦЕРКОВНО-СУСПІЛЬНИМ ОГЛЯДОМ.

Також й Церква вважає належне виховання дітей за своїй найважливіший, суспільний обов'язок. І зовсім правильно та зрозуміло. — Бо яким виросте молоде покоління, такою буде доля церковної суспільности в будучности. Просяжне це молоде покоління шад від дитячого віку засадами християнської віри й моральности, привичке до чесноті й реліжійних практик побожного життя, заправляє до стараного висконування своїх реліжійних, родичних, станових, громадських й національних обов'язків, то цілд, старша, християнська суспільність, котра виросте з нього, опре свое духовне життя на здорових, реліжійно-моральних, та суспільно-громадянських й національних засадах. Це буде заразом потіха, окраса, сила та найльвіша запрука успішного розвитку самої Церкви.

В противному разі, коли молоде покоління не одержить стараного, реліжійно-морального виховання від опіки й нагляду Церкви, то воно кождь пізніше, коли вже підросте, стане й першл, неспримирним ворогом, та буде від самих основ розсаджувати цілу, християнську суспільність і Церкву. На жаль, мусимо ствердити, що така небезпека заходить як раз в декотрих околиах на Лемківщині!... І то там, де внаслідок „твердот“, риманівської політики „квардрці ціліми, довгими місцями нерешені, де дітворя не пбирає науки релігії в школі, де молодь майже цілий рік не приступає до св. Тайн і не ходить до церкви. Річ ясна, що таке безприкладне „виховання“, а радше гіршезла молодого покоління заведе тем Церкву й варіє не до розвитку і слави, але до нехибного упадку і руїни!!!!

### ПІД НАЦІОНАЛЬНО-ГОМАДАНСЬКИМ ОГЛЯДОМ.

Не менше значежя й вартіст має теж виховання молодого поко-

Приднуйте нам постійно нових читачів і пишіть про все, що діється у Ваших сторінках.

————— /  
лінія для народу й держави. Від способу, інтензивности та напрямку цього виховання залежить їхній добробут, а навіть і само істнування. Особливо в нашійших часах, часах стихийно розбуджених, національних страждінь, аспірацій і почувань, валежкє, допільне й старанне виховання молодого покоління висувється на перший план суспільно-громадських завдань, турбот й обов'язків кожного народу, що думає про свою судьбу й істнування. І так навіть народи високкультурні й державні, як прим. італійський, або німецький, що то стараться забезпечити собі певну та спокійну будучність, політичну незалежність, розвиток і могунність, вкладають в діло виховання своєїго молодого покоління якнайбільше енергії, часу, засобів і праці. Вони дуже добре свідомі цього, що кода їхнє молоде покоління не спадують на висоті культурного та національного вироблення, свідомости своїх обов'язків, гарту духа, освіти та засяга, а навпаки, коли воно амардувалося до зледенію, тоді не тільки їхній добробут і всесторонній розвиток, та політична незарадність, але само їх національне істнування було б запроже.

Така національна загубільнє прожить в вианійших часах тимбільше кождому, недержавному народові, якщо він зазедбає та знехтує свій найбільший обов'язок належного виховання своїх дітей, цього своєїго молодого покоління. Тому треба доложити якнайбільше старань, заходів і зусиль, стягнувшись з останнього в тім напрямі, щоб дати своїому доростові те, що він потребує, щоб зберегти свою віру, обряд і народність, та завпритися до продуктивної праці для щастя й розвитку своєїго народу, а не стати пасивною понвою та погноєм для чужих!... (Далі буде).

### ІДІТЕ ДО СЯНОКА,

пам'ятайте, що всі закупи треба польгджувати в складі

## „Народної Торговлі“

Тут купуйте сповивчі й кольорніальні товари, насіння господарських рослин і трав.

# Пресовий бюлетин

ДИЛОВОГО КОМПІТЕТУ „СВЯТА ХРИСТІАНСЬКОЇ УКРАЇНИ“

Львів, дня 18. травня 1938.

## До Української Суспільності!

Оцим подаємо до відома Українській Суспільності, що за благословенням українського греко-католицького Єпископату та за уповваженням українських промислових чинників повстав у Львові Діловий Комітет „Свята Християнської України“, який має в цілому краю підготувати торжественне відзначення 950-ліття хрещення України. Комітет розпочав уже свою діяльність у цілому ряді секцій та запрошує до активної підтримки та співпраці всіх, кому лежить на серці піднесення релігійної свідомости й морального рівня серед українського народу.

Ювілейні торжества в цілому краю починаються з кінцем липця ц. р. Вже в найближчих тижнях Комітет видасть для масового поширення цілу низку ювілейних видань, відзнак, медальонів, плякатів, образів і т. п.

Між виданнями Комітету будуть такі важні й пожиточні книжечки, як підручник з програмою до улагодження місцевих і окружних ювілейних торжеств, проповіді, популярна історична брошура про хрещення України й б. ін. Отже як з чисто практичного, так головно й з ідейного огляду видання Комітету „С. Х. У.“ заслуговують на найбільше поширення серед українського народу.

Крім того чистий дохід із усіх видань Комітету призначений на здійснення триденного святкування 950-ліття Хрещення України, а саме на заложення якоїсь христинської установи або інституції, що залишиться на довгі століття та нестиме добрий посів між укробісцької народної маси.

Тому звертаємося з найгрішнішим запитом до всієї Української Суспільності, щоб вона масовим закупом і активним поширенням книжечок, відзнак, медальонів, плякатів, образів і т. п. виданнях Комітетом „С. Х. У.“ причетувалася до найвеличавішого відзначення Великого Ювілею та до здійснення триденного святкування 950-ліття хрещення України.

Львів, дня 18. травня 1938.

## За Діловий Комітет

„Свята Християнської України“:

Др. Мар'ян Дзюрович в. р.

голова

Роман Давилевич в. р.

секретар

Одинока українська  
кооперативна фабрика

МАРМЕЛЯД, ПОВИЛ І СОКІВ

„Продукція“

Львів, Павлівів 16, тел. 111-77.

ДО ШАНОВНИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ, ЧИТАЧІВ ТА ПРИХИЛЬНИКІВ ЖУРНАЛУ „ЛИЦАРСТВО ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ“.

Подаємо до відома, що з травнем ц. р. Видавництво „Лицарство Пресвятої Богородиці“ оформилося зором в новому складі людей під редакційним przewodом о. Дора Івана Гриньоха. З огляду на ці зміни травневє число журналу не появилася своєчасно, ажно влічливо вибачать Вшановні Читачі. В найближчих днях вийде журнал „Лицарство Пресвятої Богородиці“ в подвійному об'ємі як число за травень і червень. Віримо, що цей загальнолюбавий та почитаний журнал, який в найближчі розбурханих часах повинит спесени службу справжнього Христового апостола, лікаря душ та борця за релігійні й національні ідеали, не тільки не страпити здобутої прихильности, але й найдет ще більше арозуміння та ширшого попертя в найширших кругах цілого віруючого українського громадянства.

Адреса: „Лицарство Пресвятої Богородиці“, Львів, вул. Петра Скарги ч. 5. Ч. розрахункового перекладу 233. Річна передплата 1,20 зл., поодинокє число 0,10 зл.

## За Видавництво

„Лицарство Пресвятої Богородиці“

о. др. Іван Гриньох (в. р.)

Василь Глібовицький (в. р.)

Кожний член Провісти носить ювілейну відзнаку.

## Зеленземляця.

Землянин Давньо приспособи собі фалет ґрунту. Не з бубня, деж просто в паса за підтора тижня купив ріло біля самої води, на ровені. І на яр засав ярм чистизма; тек Бог приказав. А кой дзеленої пірде сьвѣбу черну залозило, гей сьвяточна запаска, — вернувши з церковці, Давньо всю челядь коло ся поставив: — Сконьчилось вама ниверді, що катлі молка од гамби зсудило. Дезуцилало земельняк, най Бог зародить, буде й біаному.

...Пан проши згордує і пофатся деска, а на дворянств охабив порсаллого оконом; што на рудий шкелі вгнать по зернеках, стерані спириско.

— Ник яшій, дем дев занос того провержидка аж на Земляню.

ву купизнями. А Давньо каміня з борід шивляв.

Злодзю! На паньску траву? — зберещя, думаньши конем мало не на ярнікі Землянюця, гердегав оконом.

— Во імя Отца... підва руку Давньо, таже я зо свого непотріб зночати хильдию.

— Мовчи сьєрво, бо... й негай гаднью зависнув у водуді. — Зобачимо!

... І Давньо не стямився, чи то пресва, чи ґриша змора, а юж формале плугами вїхали в його яреньку. З ювде до вїще, гей южом по серци. Хрестом сьватим улєв Земляню на борсадах, мало з вїд кирьки не дихало, така розварилана зеленземляця. Аж до цїпце, аж до білої кости.

— Злодзю! На паньску траву? — конята перчок не скували. Лем

дон на ридкі гонт видрєзав, чем плуги постєвєлі.

...Бо пан не однесєк з жародом зоквївся, то не споря гавдзїз хліба, але сєса шитїнїра, кет би ани хрестяника на очі не вїрїти. Так си гудза садїкєк гїдївє. А бїли до того на Давньо, што му на службу до покєв Фєлєо залєдєл в...

...Формале бїли та їм вїдци. Земляню з руками нахрєст по борсадах, а вскрїсєк сївєк вєсєв і бєз перекї до пругатєрєв вїрїтєв. — Ой, бо не досєчєн сєво бєрєкєв і в ярєвї конїна мусїла го прїлєчїтї... вїмїна...

Першїй Земляню пішєв покутнїка добивати, ала не бїло юж лїжкєй радє. На юмєр тїло змїєдкєкє з муравїєм, што конїна з під копїт ся вємїла.

— Нягай ярєго постєвє... ю. т.



# НОВИЧКИ

**Краєвий Сокільський Звизг** Українського Сокільства у Львові, заповіджений на 21- травня ц. р. з браку дозволу не відбувся.

**Новий український часопис у Франції** зачав виходити в Парижі п. н. „Українська Воля“; цей часопис є органом Робітничого Союзу й Української Громади у Франції.

**Черговий Зізд** (VI) Українських Музейників відбудеться 5. і 6. червня в Коломиї. В минулому році — як собі пригадуєте, був такий Зізд Українських Музейників у Сяноці.

**Розумний закон** видано в Італії, на основі якого до двох місяців усеїть з посад усіх нежонатих буржуазів, їх заступників, радників, гімназійних директорів і ректорів навіть у тому випадку, як вони бездітні вдіти.

**Безбожництво** не може виховувати людей. Большевицька газета „Комсомольська Правда“ нарікає, що ні батьки, ні школи, ні комісаріят освіти не звертають уваги на виховання дітей, які є протаксами та розбишаками. Дітям продають горілку й напирси. Здеморалізовані діти займаються розбишацтвом.

**Заборона католицької преси** Заборники коопортувати часопис „Христос Наша Сила“, „Мета“ ч. 19. псадає, що перох Нової Веси коло Н. Санча, Впр. о. В. Смолинський, дістав зі староства в Новому Санчі ізвання на розправу за поспірювання часопису „Х. Н. С.“

**Загальні Збори „Відродження“** відбулися 3. травня у Львові в домінії при вул. Чарнецького 26. По звітах заборили голос численні громадяни. Збори ухвалили висловити подяку Митрополітї за щирю прихильність і підтримку Т-ва та заравом заявили синівськю відданість і готовість посвятити в обороні Церкви та Українськю Народу. Рїк 1939. проголошено ювілейним роком „Відродження“.

**Постанови Українського Н. Д. Обєднання.** Центральний Комїтет Українського Національно - Демократичного Обєднання видав обширню декларацію про подожжені Українськю Народу в Польщі. Декларацію у великій частї скон-

фікували, але пізніше конфіскату зняли. В тїй заяві стверджується, що політика т. зв. нормалїзації не принесла Українському Народовї ніяких користей. Замїсть злагіднення та замирєння польськю українськїх відносин, прийшло до мобїлізації та наступу польськю громадянства проти українськю національного життя! Декларація стверджує, що відповідальні чиники не тільки не протидїають тому протиукраїнськю походовї, але часто є його співучасниками. В цїй заяві УНДО домагається територїальної автономїї для земель, які замешкує українське населєння.

**До американськїх Передплатників!** Хто не відновить дальшої передплатї найдальше до 1. лїпня ц. р., тому здержимо часопис. На багато коштує поштова оплата.



**Навіть найкраща земля**

**потребує поживи**

**підсичуйте її штучними погноями**

**„ЦЕНТРОСОЮЗУ“**



**Пожежа копальні ропи.** В Шимбарку, коло Горалїць з неустійїнєних причин вибухла нічю на 20-го травня пожежа копальні ропи. Я. Трухника з Борислава. Пожежа знищила галю машин і знаряддям, вартостї 15 тисяч злотих.

**Посуха у Франції** спричинила величезні втрати в садах і винницях. Подібні втрати в садах до 80 процент є в Югославії, Італїї та Болгарїї.

**В обороні „Українськю Городу“** внесла Старшина Сокола-Батька спрївта до львів. вєводи з дагою 20. травня 1938 р.

**З приводу шкідницькю розкладовї роботи радикалів,** ширєння недовіря, підривання поваги українськїх Священників та найважїше відпрївчєння народу на Лємківщинї від Матерї-Церкви радикалами на чолї з їхнім „Громадським Голосом“ буде в черговім числі стат-

тя під наголовком „Івани зі ступою“. Перестерїгаємо всїх, головєно наших Братів в Америцї, щоб не причїновалися до поширення на Лємківщинї цїєї шкідливої газети. Редакція „Лємківськю Дзєвона“ й всї національні часописи в Америцї й Канадї прохаємо що нашу перєсторгою передрукувати!

**Зловили вбивників адвоката Хилїака** в Лїську. У погонї за вбивникями адвоката дра Теодора Хилїака в Лїську поліція перевєла облаву, підчас якої зловили Бронїслава Рула зі Сянока, Теофіля Луца з Лїська, Адама Гїрняка зі Залужа й Василя Шпака з Терєбї. Слїдство виявило, що вони є вбивникями дра Хилїака. Головним убивником є Рут, який лєдвї кілька тижнїв тому покинув вязницю, в якїї відсїдїв кару трїлїтньої тюрми. За це вбивство повинні покярати бандитів карою смертї.

## ЗМІНИ НА ЛЕМКІВЩИНІ

Довготривалої стєрєжєня о. Медєвськю про перєвєсенєня „русськю“ курїї з Риманьєва - Живця до Сянока таки вїдїдїли увїдєлима у спїсхом. Дня 30. квітня 1938 р. всєй Ієвєнтар й актї апостольськю адмїнїстрацїї й самого о. Медєвськю перевєзєно до Сянока.

Другою важливою пошїєю сєкєдєнїх лїєвї на Лємківщинї — це уступлєня о. Володїмїра Вахєвїяна, парохє в Дошїї з дєкєтанєва, а йменувєня на його мїсцє рїманьєвськїм дєканом о. Володїмїра Венгрїновича, парохє в Короликє Волоськїм, а тепєр в Рїманьєвськїй Завадїї. Слїд собї пригадуєтї, що протїв о. Вол. Вахєвїяна вїєстї сєрого часу гр-кат. священнїка, Українцї, рїманьєвськю дєканату скаргу до Апостольськю Стоїцїї. А то по причинї його дїяльностї, що викликаєтї зї всїх сторїн якнайбїльшї спротив, якнайшїршїї протєста й застрєжєня. — „Дєятельност“ т. зв. „Коронного Дєкана“ примєвїлєсь до найбїльшїшого потрєсенєня в дотєпершїм їстувєванню апостольськю адмїнїстрацїї... Розпутана бурю найслїшїнїшого обурєня протї себе та протї нефортуального свого протєкєра на лємківськїм „тронї“.

Одначє всє лихо мїнаєтєсь, людськє злоба, як дїм, як тємна мряка, щєзєє... Не мїнєтєсь плїськї Божє ласка, Божє доброта і Божє правда, та добра памєть і добра слава тїх, котрї терпєтьтє задля нєї, та їспохотно вїрять в її остачю перємогю!!!!.

## Що нового в світі.

Недавно здив в гостину до Муссоліні до Риму Гітлер. Там його приймали дуже величаво й урочисто. Побіда Гітлера до Риму має велике політичне значіння, бо в цей спосіб ще більше загіннявся союз Німеччини з Італією та обі держави прирвали собі взаїмно поміч. Гітлер запросив до себе у відвідини італійського короля.

Польща заключила цими днями з Литвою договір про водну комунікацію. Завдяки тому договорові ріка Німан, яка тече через територію Польщі та Литви й впадає до Балтійського моря, буде мати велике значіння для вивозу з Польщі ліву й і дерева через литовську пристань Клайпеду за границю.

Чехословацкиа дальше живе в незалежності. Тамашні Польщі, яких там є коло 100 тисяч домагаються для себе як національній меншині широкій автономії; рівних прав і свободи національного розвитку. Очевидно вони пішли за прикладом чеських Німців. А ціми проводить Гельши, який недавно здив до Лондону, щоб аж у столиці переконаті англійських політиків про слушність домагань чеських Німців. Вертаючи з Лондону вступили він до Берліна, де мар якість політичної варади. Найбільшу загрозу для цілістї чехословацкїй держави творять Німці. Це найбільша чисельно й найвідоміша національна меншість, яка має до того сильне попертя в могутній Німеччині. До того вони живуть густо в горах Судетях, де то три німецькїй границі, тому по прилученні (аншлюсі) Австрії до Німеччини підорвають Гітлера, що він таким самим способом прилучить судетських своїх земляків до Німеччини. Є й такий, що дивять уже Чехословацкину між сусідні держави. І так на їх думку Закарпатська Україна та Словаччина на мала би принасти Мадаярщині, а Тешинський Шлеск Польщі. Таким чином була би спільна границя між Мадаярщиною та Польщею, а цього Польки дуже собі бажають. Одним словом Чехословацкина находитесь між молотом і ковалом.

Словаки в Чехословацкині домагаються окремої словацкїй армії з командою в рідній мові.

Франція стає на ноги; поправляється справа політичних і економічних відносин. Курс швейцарських франків плаває в гору, а це позначає, що грош набере вартости.

Мадари мають новий уряд на чолі з премієром Імреді. Новий

уряд заповів гостру боротьбу з комунистами та мадаярськими соціалістами.

Еспанська війна ще триває, бо Совети дали висилають найвідомішого роду зброю червоному військам. Червоні мімо завязятого спротиву постійно відступають, а війська генерала Франка пруть їх шораз більше вперед.

Естонія, це одніюка держава в Европі, яка не знає безробіття та ще спроваджує робітників з сусідніх держав. Там утворився навіть комітет, що спроваджує з Америки до краю тих естонців, які виїхали перед війною до Америки шукати хліба.

У Відні, на будинку університету вишешо зарядження ректора, який заборонив жидкам ретид до будинку університету без окремої перапустки, видавчої ректором.

Португалія зрвала дипломатичні зв'язки з червоною Еспанією. Однучасно визнала вона проросійський тільки уряд генерала Франка.

Туреччина заключила з Грецією окремої ваги договір і робить старання організувати в одні бльок усі балканські народи, де то Болгарія, Греція й Туреччина.

Англія докладає всіх зусиль, щоб помирити Німеччину з Чехословацкиною; але це мабуть її не повеє.

Палестина дальше під впливом терору. Невідомі нападники збили 10 арабів та напали на одну арабську оселю.

На совітській Україні дальше арештують. Також постановлено завести від 1. вересня ч. р. обовязок навчання московської мови по всіх неросійських школах України.

По німецькій сторіні, в ряді укріплених місць на чехословацкїй границі приміщено багаторі далекострільних гармат, подібних до тих, якими Німці бомбардували Париж підчас світової війни. Ті гармати можуть стріляти на віддалі 80 км, та відзначаються дуже великою влучністю.

Канадський правительство згодилося на візд до Канади жидів риньадієр з Польщі.

Німецькі часописи в Чехословацкині переповнені вістками про постійній тертя між Німцями й Чехами на території замешкалій Німцями. Продовж останніх днів побито в Празі (столиці Чехословацкини) багатьох Німців, які говоріли на вулиці по німецьки.

У Відні видано припорушення, що до 1942 р. мусить виїхати з Відня 100 тисяч жидів.

## „Пісня Бескиду“.

(Частина другої дії).

Сцена якийсь час порожня. Світає. Селяни йдуть до праці.

1. Селянин (ідуци з косою на плечач): Полека є велика. Через два дні чоловік в дома може собі багато зробити.

2. Селянин: Кажуть, що то за все треба буде дякувати ясній панні грабаниці! Кажуть, що вона хлопів дуже любить.

3. Селянин: Любить, заки не вийде заміж за того панича, що біля неї крутиться.

2. Селянин: То недобрий чоловік.

1. Селянин: Знаєте, кажуть, що панна закохалася в найстаршій збійнику й він її намовляє, щоб нас звільнила від панщини.

3. Селянин: Е, то матріна кров. Кажуть, що мати її була кріпачкою, але пан її покохав, бо красна була, як ангел, і оженився з нею. Мати тільки ту одну дочку Гаїнуку... А ти бачив коли того збійника?

1. Селянин: Ні. Тільки лісній з Костриці під каменем казав, що бачив його раз у Чильні. Казав, що він дуже слухний хлоп, навіть дав поїсти й попоти.

2. Селянин: Він мусить бути дуже багатий.

3. Селянин: Кажуть, що в Костриці під каменем є великі скарби збійників, що їх сам дідько стереже.

2. Селянин: Гм... Не даром кажуть, що коло того каменя щось страшить людей.

1. Селянин: А, так, страшить. І той камінь росте та росте. Той камінь має зарости цілий світ, коли люди на світі не поправляться...

3. Селянин: Видно, що пан грабля починає того каменя боїтись і робиться для кріпаків ліпший.

1. Селянин: Оповідать, що той збійник, має коло того каменя багато товаришів і він котрогось дня вирухить на панів, відбере їм землю та роздасть хлопам і панщини не буде. Та, коби дочекали...

2. Селянин: Е, де там він може здобути такий замок. Довкола мурі й мури...

3. Селянин: Ім помагає якась таємна сила...

Хор робітників (здалека): Там на горі жито много, Половина зеленело... Ішли жєщі жито жати, Тай забули серпи взяти.



# господарська стрибина

**Годівельники** овець з округів Гориня, Нового Санна й Ясла відбули нарада, на яких порішили домогатися від уряду законного управління вияв овець у лісах і полонинах, полагодження сервітузових справ, признання догідних позичок на загосподарювання пасовиськ і полонин та устійнення оплат за перевіз солони з доли в гірській околиці.

**Зелену сіл** випустив сільний могополь, яка надається добре до солення сіна, якщо на час сінокоосу настали б дощі. Тоді така сіль рятує сіно перед зігнигтям. Ціна тої соли за 50 кг. без опакування 2 зл. 54 гроші. Розуміється, що таку сіль можна вживати теж до конюшні, якщо нема погоди в часі кошення й осушення буйної комахі.

**Забора на похатній торгівлі тваринною.** З огляду на щораз більшу загрозу поширення пошесних тваринних недуг, видав львівський воєвода забороу вештатися, заглядати, ходити та купувати в селі в стаїних худобу всім різникам, мясарам, агніникам і посередникам. Продавати тварину тільки в торговиці. Цей розпорядок дозвляє купувати тварину в селі, але тільки господарів на його господарські або подільські потреби. За порушення цього розпорядку позначено кару б тяжких арешту, 1,000 зл. прivity, або обі карйразом.

**Завождженого коня** треба негайно розкувати. При зриванні підків уважати, як кінь торгає ногою; це знак, де його болить. Рану залляти розпушеною в чистій воді креоліною, а на дозілку, де стоїть кінь, дати мокрої глини, яка витягає з ноги гарячку. По м'якій дорозі можна несованого коня запрятати.

## ГОСПОДАРСЬКЕ ФАХОВЕ ШКІЛЬНИЦТВО

Сьогодні такі настали часи, що не вистарчить виродитися на селі, мати кавалок поля, орали, сівяти та вже звати себе добрим газдою. Як правдивий данський господар та його господарка виглядає — нам про це мріяти, так ми далеко остали з фахового господарською освітою. В нас є сідуючі хліборобські школи з українською мовою навчання:

1. Державний Хліборобський Ліцей в Чернині, повіт Жиддачів.
2. Господарська Садівнича Школа „Просвіти“ в Миловані, п. Товмач.
3. Господарські рільничі курси коедукатійні в Шибалині, п. Барезжани.
4. Молодша Школа Масло Союзу в Стрий.

Тому кожній господар повинен писати свого сина до господарської школи, а туди він і господарювати себе поведе й принесе господарське знання, що причиниться до загального добробуту.

## УСМУТКУ ЧИ ПРИ ПРАЦІ РОЗРАДА ЄДИНА



## ЗАКУРИТИ ПАПІРОСКУ З ПАПЕРЦІВ КАЛИНА

**Кого пускають до Канади.** Вербунконний сезон до Канади триває до 15. жовтня 1938 р. Вийхати можуть родини з готівкою 1,000 і 500 доларів на показ. Крім цих грошей родина мусить мати на прожиток у перших днях побуту в Канаді бодай 40 дол. Першенство у вибді мають ті родини, що вже зареєстровані, але ні вносію 1936 р. ні 1937 року не могли вийхати до Канади. Нових реєстрацій сьогодні не переводають. Родина не повинні ліквідувати свого майна, доки не будуть мати чорне на білому від Міністерства Сусп. Опіки та канадської влади, що могли вийхати до Канади. Багаж, що його родина забирають, не може перевищати 100 кг. на дорослу людину. Багаж треба пакувати в нові коші, куфри або мішки, бо портова влада в Канаді не дозволе зі здо-

ровельних оглядів привозити старих куфрів. Ще одне важне, що сини, які остаються в краю до відбуття військової служби, по відбутті її можуть вийхати до родини, якщо були подані в квестіонарі.

## ЧОМУ ПЕТРО ВЖЕ ПОСИВІВ?

„Ова! Що з вами, сусідо Петре?“ — здивувався сусід Михайло, побачивши Петра в чистальні. „Ви посивіли. Та ж я п'ять років старший від вас, а в мене ще, слава Богу, нема сивого волоску!“ — „Що ж пораду, Михайле!“ — сказав Петро. „Жура мене постаріла і посивіла. Не знаєте, яке моє життя? Маю п'ять моргів поля і три морги сіножатя, а на те троє дітей. Прийшлися дітяти — і всі розійшлись бідняками... Та й дивуюся, як ви даєте собі раду, бо знаю, що в нас і того нема, а дітей маєте не троє, а п'ятеро! Це просто чудо, як ви добре тримаєтесь!“ — „Та, славити Бога, якось тримаюся. Що не могу моргами, то надточую головою. Подумав я вже про те давно, що мої діти не мають чим ділитися, і подбав про них інакше. Один син покінчив торговельну школу і вийхав мас склеп у містечку. Другий є фризьєром, а третій виймає по мені моє господарство. Донки обиди кравчинями, одна вже має своєю робітню. І так моє господарство не буде поділене. І мій син присягнув мені, що не поділить, а зробить зі своїми дітьми, так як я.“ — „Гай, гай!“ — каже Петро — „А відкаж то ви тільки гроша небрали? Теж то треба на науку і на ті скляни та робітні!“ — „На не я щадив, сусідо! Всього відмовляв собі, а складаю рік за роком у нашій Земельній Банку. І так вийгнував свої діти, що не будуть на мене нарікати.“ — „От, коли б то і в мене той розум був... Та вже пропало. Хіба вийдимо своїх оцих, щоб якось те робили, як ви, сусідо. Бо це насправду найліпший спосіб у наших часах...“

## УКРАЇНСЬКІ СЕЛЯНИ

### ЛЕМКІВЩИНИ!

## Перший найбільший український СКІРЯНИЙ БАЗАР

у Сяноці, Ринок 11.

поручає всілякі скіри на взуття й упряж найліпшої якості по конкуренційних цінах.

Маємо на складі та робимо всілякого рода на замовлення й готове взуття.

**Знижка цін!**



# З НАШИХ СІЛ І МІСТ

## ЗАВАДКА РИМАНІВСЬКА К. ДУКЛ.

В селі Зарадці Рим, дня 4, травня ц. р. згромадилася коло проходського дому велика маса народу; поприходили старші гауди й молодші, всі наче на який празник. Та не був це радісний день, приписка для Завадчан, тільки сумний день прощання свого улюбленого Душпастира, з яким прожили вони у великій згоді й пошані продовж 10 років. І саме наслідок цього, і всі прийшли попрощати Дорогого Духовного Провідника, що навчав славі Великої Правди й свідчив любові. А треба знати, що в часі свого приїзду до нашої парохії стався Впр. о. Михайло Желвинський наше село забуте Богом і людьми. Перше заардання й гаряча постанова о. Ж. піднести це гірське село під релігійним і національним оглядом. До того церква була в оплаканому стані. За старанням о. Ж. та його гарячих завдань зложили місцеві ідейні парохіяни та їх земляки за окремою такою складку, що вже в 1931 році основно відмалювано церкву; закуплено 3 краші фелони, св. плащеницю, 2 парчі хуровки, відсласено каші та спредлено багато інших комедних церковних річей. Зновже в дочерній Камяній куплено 3 давони (один з них важить 300 кг.) та фелон за 400 злотих. Те, що в присілку Завадки на Абрамовій засновано першу на Лемківщині школу „Рідної Школи“ — теж заслуга о. пароха. За його поміччю й під його провідом засновано в Завадці Чит. „Проевіта“, а в Абрамовій Кружок Рідної Школи, який в минулому році займався улаштуванням дитячого садку. При помочі о. пароха покінчили двох хлопців дяківську школу в Перемишлі, а одніє господарську садівничу школу в Миловані. Крім цих одних збудованих хлопців зі Завадки ходить до гімназії в Перемишлі та одніє в ремісничій бурсі у Львові. Місцевий парох ніколи не зважав на підлі наклепи місц. учителя закана, який — так бодай всі люди оповідають — писав доноси до Зардо про все, що діється в селі. Бо треба всім чесним людям знати, що ка-

дали то така порода, що не хоче, щоб бідний селянин стався розумніший, щоб йому краще велася господарка; москаль тишиться, як гавда голдує, як немає в що вдатнати своєї дитини, як чорна недоля жене його завчасу до пробу; тоді для москаля найбільша радість. Унаслідок таких доносів пропала о. Ж. 6 місячна пенсія. Але нічо його не спинило хоч і по тернистій дорозі йти до мети. Засяєна слово видало гарні овочі. Сьогодні немає сили, що звелалаб Завадчан на манівці. При відїзді Любого Душпастиря провадило його 42 фарі до стації в Іваничі. А згромаджені парохіяни здовж цілого села усталилися в довгій шпалір і дивно зі слюзями в очах дивилися, як поворі за Дуклявськими горами скрився їх Дорогий Батько Духовний.

І могутне бажання свідомих Завадчан продовжати культурну працю осталося як велика заповідь.

Приятний.

## — о — СВЯЧЕНЕ В КІНСЬКИМ ПОВ. БЕ- РЕЗІВ.

Дня 8, ц. м. відбулося в домі парох. спільне Свячене, на яке прибуло понад 70 осіб з Кінського відч. Вігрялів. Спільне відед посвятив місц. парох о. Йосиф Криса, після чого виголосив коротку промову, в якій ззивав парохіян до любови ового обряду та ового народу. Опісля слідували дуже гарно виконані танки вісьмох дівчаток в українських строях. Дуже гарно випали декламації Марії та Стефанії Середницьких і маленького хлопця Іваса Візницька, сина Йосифа. Присутцерковний хор під диригент. Йосифа Середницького відспівав дуже ідально кілька церковних та світських пісень. Від комітету Свяченого подякував всім гостям за численну участь голова Читальні „Проевіта“ в Кінським п. Антін Батрух і відед Многая Ліга всім присутнім, по чім дуже вдоволені гості розійшлися домів.

Учасник.

Хто не платить передплати в час, цей нищить рідну пресу! Вирішуйте залежості!

## ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ МУЗЕЮ Т-ВА „ЛЕМКІВЩИНА“ В СЯНОЦІ.

Загальні Збори Товариства „Лемківщина“ Музей відбулись дня 8. V. 1938 р. у Сяноці. Музей має тепер 7,688 експонатів. За рік 1937/38 прибуло 173 чисел. На загальне число експонатів припадає: бібліотека 593, різне 362, ікони 164, документи У. Н. Р. 232, архів 2, 783, Нуманствика 410, медалі 39, Вишелек 275, старі тканини 137, писанки 140, укр. банкноти 48, світляни 265, картки 50, банкноти різн. держ. 1000, дуплікати 1190.

Дотепер опрацьовано 102 сіт, публікацій в українських журналах було 50, відвідало музей 669 осіб, готівка в касі 114 зл. і 1 дол. (За всі роки 2,122 зл. і дол.).

Переведено консервації ікон, тканин, пенаток, писанок й частину архологічних збірок „Лемківщина“.

Пані Ірина Добрянська дала курс консервації тканин для працівників музею в Сокоан 10. VIII. 1937.

Др. Ф. Ковковський виголосив відвіт про „Лемківщину та її культуру“ в Тернополі, 4. XII. 1937.

5. III. 1938 виставлено у Львові на „Показ Української Нощі“ лемківський стрій з Боська. 10. III. такий сам показ укр. нощі відбувся в Перемишлі: стрій із Чистогорба, Лемківщина.

За ширий й гарячий труд для музейного діла призначо п. проф. Ірині Добрянській — спеціальну подяку.

Склад нового Відділу на рік 1938/39 такий: Голова проф. Лев Гац, — місто голова п. Ірина Добрянська, — скарбник проф. І. Флонг, — секретар о. С. Венгирнович, — господар мгр. М. Бакалук, — бібліотекар мгр. В. Кліш і В. Венгирський.

Комітр. Комісія: п. О. Ванчицька, др. В. Каранович і мгр. О. Мадлявський.

Товариство одержує видання Укр. Наукового Інституту у Варшаві і стаєо дістає „Життя і Знання“, „Назустріч“, „Неділю“ і „Нашого Лемка“.

Турботою Товариства є нова домівка.

Та нема крашої над каву

## „ПРАЖИЊ“

її пють всі, що шанують  
своє здоров'я.

### Суспільний Промисл

Львів 24, вул. Жовківська 188.

### З ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ У КРАКОВІ

Першого дня Великодних Свят філія „Просвіти“ в Кракові улагодила Спільне Свячене для цілої української колонії. Зновже 29 квітня в салі „Просвіти“ улаштувало „Торжество Українського Моря“. Реферат про значіння Чорного Моря для України вголосив перший член корпорації „Сян“ Дмитро Пархуч. Краківське староство припинило діяльність Т-ва „Союз Українок“ зарав другого дня по припиненні діяльності Централі у Львові.

### ДАЛЬШЕ ПОДВИГІ ВАНЦІ.

Нащ доморослі спротивили розвивання Лугової організації у Воробулку королівським мають чого радіти.

По розвиванні „Луга“ були луговики так привязали до своєї організації, що деякі навіть приватно ходили в своїх шапках лугового краю, спроваджених гуртом з роботи Українських Імвалів у Львові. Місцева „екселенція“, що з „батерійкою до школи ходять“ діявала на цей вид білої гарячки й так довго дурна рота, поки поліція не зробила із цього звикту переводячи „люстрацію“ у всіх б. членів Т-ва „Луга“, включно з видівцям строгої заборони вживати шапки лугового краю й крапки.

Це поступок підлітх донощків, котрі мають ще сміливість горлати на своїх царобудемих збогвищах о „маєдинських дівожак“ в Талергофській трагедії... Сама овина між дере... Нелуговик.

Легко можна навчитися ошаджувати при допомозі премійної книжечки Кооперативного Банку

## „ДНІСТЕР“

у Львові, Руська 20, тел. 280-50.

на яку складаючи щомісячно видадує від 5 за в гору, можна по році одержати крім звичайних відсотків ще й премію за ошадність 25 до 100 %, залежно від висоти постійної місячної вкладки.

## Мандруймо по рідних селах.

Два кілометри понижче Лавової розсадилося наше, 70 хатне, село Матієва. Має воно бути дуже старороселею. Одначе, як відбулося його поселення, докладно, не відомо.

Тільки назвиська матієвців: Кудлик, Жачик, Борис, Зарогинський, Копальчак, Сулин, Молодець, Довбуш, Хорошак, Старичак, Клітка, Давчак, Птах, Німець, Каталка, Клепач, Романяк, Зяя, Королівський, Русенко, Пакош, Поляк, Савчак, Поліняк Терента, Носаль, Хробак, Чулак, Сівак і Тарас — порівняні з назвиськами мешканців других сіл пашої мандрюки вказують, що першими поселенцями Матієвої не були ні татарини, ні турки, ні серби, ні румуни, ні волехи, ні москалі, тільки наші люди.

Також матієвська земля — до якої скорше чи пізніше, як до своєї матері, всі матієвці повернуться — не пожуємо для нас зовється бо: Оборяк, Молодцівки, Лгані, Соліська, Обшар, Магурич (панський міст), Од Чачова, Гарка, Бабич, Феліція, Верхи, Царина і Щовб.

Теперішня матієвська, дерев'яна церква Покрови Богородиці збудована в 1830 р. це вже друга матієвська преса, про яку знаємо. Побудея матієвська церква стояла між дорогою — а парохіальним подвір'ям.

Школа в Матієві до 1909 р. була ще прікладською, Щовбою в 1913 р. створюємо в Матієві правдиву школу та у власному, матієвцям збудованому будинку.

Тепер в тій школі як зрештою у всіх наших школах Новосанжучинні навчають дітей „лемківського зяйка“.

Додатий кілець нинішньої Матієвої сусідує тепер уже з польським селом Рибань.

У 1909 р. в Матієві бідувало 516 наших дужечок, останню проживає в ній лише 385 осіб.

Латвійців у теперішній Матієві 15, жидів 17.

У старих матієвських записках записано, що 17 берення 1627 р. о. Іван Ольшеський, тодішній матієвський священник, зрештував з матієвської парохії в користь о. Костя Паславського.

Зноу у 106 літ пізніше, а саме 20 листопада 1733 р. граб Павло Сангушко, грамотою писано в Навоєвій президентував греко-уніятського священника о. Івана Мох-

нацького на Матієву, наділяючи рівночасно матієвську церкву, до своїх навобіських і у Матієві тоді також маючих метків — черткою зметьтї т. зв. Андрийчаківської рілї, Рещу той рілї це є 0.75 часть докупле для тож матієвської церкви, в 1740 р. о. Данило Мохонський, Стільки маємо записки про давню Матієву старих вїстїй.

— Як тодішнім матієвцям жилось, що їх болїло, чого їм бракувало, того не знаходимо в записках. Сїрий мужик бодай здоровий був, щоб своєю працею не дав бідувати другим.

У Матієві до 1909 р. не слїдно ще ніякого суспільно-світінного життя. Доправь десь в 1910 р. поставя в Матієві Брацтво твєреозїсти, до якого з часом вписалося 102 членів. З того так і видно, що того брацтва треба було у Матієві таки конечно. Внаслідчувана жидан грабська корша під Чачовим муїсла серед сїрих парохїївв Матієвої роботи великої духої в матеріальні спотєшення, коли розпочато твєреозїсти доводо неї сїрих людей.

Діяльність того брацтва не пішла на марне. — Матієвці почали приходити до себе. І так вже в 1913 р. закладають вони у себе кружок „Сївського Господаря“ а декотрі зноу члїдально Канківського. Та ні кружок „С. Г.“ ні тимбільше читальня Канківського не вїспїда ще вивести всіх матієвців на ясний світ, бо сївська запероха перервала розвиток їхнього життя.

Одначе раз розпалений між матієвцями вогонь-освіти вже не вгасав. Бо коли, по війнї, здорове світїне світло прїявди почало, наново, проїшбати землїський гора то і матієвці почали, наново, зриватися до сну - тємряви. І в тому то часї заложили вони, в Матієві нашу українську коопєративу „Сєлау“, котра до нинїшнього дня у своїй власній, придбаній уже, домїаці, можливо розвивається.

Нещодавно зїстало ще у Матієві заложена читальня Канківського та її діяльність спочиває ще у „Феліції“. До того рїваї чорні думи з Оборяком, радїби наново на сїрі мужїцькї очї насунути вїковий туман і наново впухнути сїрого мужика в багно тємряви.

Та ми є певні, що ця людина, яка вже направду вивозила сїрого духа з неволї - тємряви, в друге до неї за жадїї скарби свїта не поверне. Далї буде, Никифор.



## Лемківщина в народніх переказах.

Оповідать люди, що на Шклярській горі, де сьогодні широка дорога вється серпентиною від кінця села Королика аж по Роспутья, там як далеко око понесе, ліс і старі буди кридаті ялішч! Так було й на Рогівській високобуні від першої закрути на Іванич аж по Івлю. А спадиста гора яка заставляє високою стіною село Іздебки, щоб мандрівник, як іде з Березова, вже одною ногою в селі стояв, а не знав, чи далеко ще до Іздебок, півкоцями битого твердого шляху опоясана, за давніх часів одягалася шатою старого бору. І гора біля села Ростайного, що купками порозкидала свої хижі здовж потічка, теж пнялася до неба хрестиками свих смерек. А до Чорного Потока, що над його долиною розбудована Криниця — село, не так легко було дойти кризь густі шпилькові ліси. Або за Мушиною через Магуру зі Збійницькою печерою, добре треба було держатися провідника, щоб серед дикої гущійти цілий день, а все не крутяться поблизь одної поляни. Те саме при переході Рогача, що наче розмежовує села Біду та Чорну Воду й ще дещо далше біля села Явірки з долиною Руського Потока у стіп Малл-Пені. Та не тільки самі гори скривалися серед густих лісів, але й долини річок, усі узгір'я, яри, закрути, горбки й горбонни лежали або під кривлею лісів, або серед розлогих смерекових і буквих борів. Але перехід кризь ці ліси завжди був. Не кожний справді знав усі стежки та переїзди, однак в кожному селі були люди, що один другому взаїмну за іншу прислугу дуже радо належний шлях указав. Коли ж бо й до цих переїздів найбільше присікали панські сторожі жиди тяди до живого добиралися безпешним досі бескидським газдам. А був і свій один такий нахаба, що жидам ішов на руку. Чим його жиди до себе признали, ніхто цього не вгадає, бо Юрко Синютканин з Дошна статочний з роду газда, до запряжкі ставить чотирі пари круторогого волів і в його роді ніяків не чувати, а тут з жидками знохався та деность, хто-коли-де, з чим нічню кризь ліс поїде, щоб жид на мито чатував, або аж до хижі по грабіж панських гайдуків наслав. — Не одна сльоза впаля на Юркову стежку, не один прокляті проваджав його кризь поріг та не один твердий кулак аж до крови затискався на згадку вчораньної свіжої кривди. Але на саміснього святого Петра й Павла, як цілий світ у горах благовісний пригірцями силпе в садах, на межах і луках різ-синає перлини ладану, а в лісах на сонці паленого живичего пняють кріпкі пари білих смерек — оповідали люди, що Улья з Каминки підстрієною сіяною зрещала над Юрковою хужиою, за своє сирітство й за послідню міру пражі, що в її Юрковим жидом наслані гайдуки з комірної ладиди вдерли.

— Бог тя за зраду скаре! І за моє чадо. — в небоголось так Улья кричала.

— Марш мі з під окен, ти, стекла су — — й більше Юрко не договорив, тільки вправ на землю та волосся став собі з голови микати. Відтак зіврався на рівні ноги, горічником очима повів по хижі та одним стрибком майнув кризь відхилене вікно — мало аж не на дорогу. А відціля просто в ліс. Від тоді його ніхто вже в селі не бачив; він

у лісі людей не заціпав, ані не вбивав. Лише пропадав та по лісі завороженої стежки шукав. Аж опісля, на Покрови, як старенький священник о. Б. Тхав зі своїм дячком з Тернавки на празник до свого сусіда, до Дошна, за другою поляною над Габурем, як уже вліл доріжка вється, ні сіло, ні впаало, ані оком не було часу клінути, а вже на сидженні біля священника примостився обдертий чуть-чуть до нага, зарослений як медведище, з язиком на бороді від поспіху — божевільний Юрко.

— Миколаю, дай му мериндо! — сказав скоро священник до дяка, що одночасно був фірманою.

Ще скоріше вихопив дяк хустину зі сиром і хлібом з під сидження й втищнув це все непрошеному гостеві. Коли ще задержалися коні й священник показав Юркові рукою в ліс, цей тільки білими зубами засвітив і без слова спротиву подався до лісових теремів. А перед зимою бачив один бача з над Вужа, як напів голий, напів якимось кожухом одітий чолов'яга йшов у діл річки Либорця та питав якоюсь дивною ломаною мовлю чи далеко ще до Дунаю. Треба знати, що згідно зі старим гірським повір'ям кожний зрадник, який в інший спосіб досі не спокотував свого гріха, мусів піти до ріки Дунаю й там, де Тиса з Дунаєм зливається, скочити з високого берега до води, та якщо Бог такого помилював, то вода теж його живцем на беріг викидала.

— Чи це справді Юрка бачив провідник пастухів над Вужем — Бог його знає! Але люди не пнутьься від того потічка, що снується з під тої гори, де Юрко ходжав; таксамо, як ніякий пастух не напється чистою як сльоза води з під Червеного берега, між Пасікама й Баньчана за Тернавським верхом, бо на цім беріжку забив брат брата й тому на стежці така червона глина. Або в Мошанці під першою поляною в лісі, від сторони села Яселка, ані птах не хоче пити води, бо вода втікає полями, де татари тисячі бескидського люду вимордували, коли не могли з бранями втікати перед потогню сянціцьких княжих лицарів. Таке саме, як би дехто хотів, щоб косяр, що з його сонци випекло послідню краплину поту, написав на Ростіцькій Перегібі з потічка води, як повіря каже, що на цій поляні хоронили всіх людей з усіх дооколичних сіл, що вмерали на чуму. А може б дехто бажав собі, щоб малий хлопчина пішов сам через верхи до другого села тоді, як півні виспівують подовнину ночі? Як він тоді мине всі світелка, що борознами по полі лягають, то знову засвічуються й на не чисті стежки зводять? Або чим він випроститься перед усіми богинями, що на луках мід розливають, або гірчицю по зерні засівають, чи врешті на стежках, кудю худібка на паровище піде, розгублюють тваринні пошести й пастухові боління... Що гірше, ті самі, що ропухою до стайні закрадаються молоко забрати... Білими рядками злизати росу з сіножаті, весь достаток... З груші білий цвіт чорним котом поздривувати... Білі камінчики на річці наникати, щоб полотенце не біглося... Крильцем чорного жайворона майнути по ліщи дитини, як воно в кудильна на межі спить, щоб сон дитині відняти... Або криво оком клігнути на стадо веселих овець, щоб зараза їх четвертувала... (Далі буде).

Mr. Володимир Кліш.

## Розбудувуймо наше господарське життя.

Працюй і щадй — не знаєш бід.

(Продовження).

Ми далеко лишилися позаді інших народів, а без грошей не зможемо їм ніколи дорівняти. Ощадність є отже не то що потрібна, але для нас конечна.

Хто має щадити: багатий, чи бідний, та в який спосіб належить щадити? Всі повинні щадити! Але бідніші люди повинні дбати в першу чергу про якнайбільше поширення ощадності. Багатіший господар може все в біді дати собі раду. Він має поле, худобу, хату, в кожній порі дістане позичку; йому ні каса, ні інші люди не бояться позичити грошей. Він має теж багатих свояків, які не дозволять йому в біді гинути. — Зате бідний господар може спиратися тільки на свої власні сили. Тому він мусить постійно дбати про зібрання бодай невеличкої квоти, що могла б йому стати в кожній пригоді. Менше заможні господарі мусять подбати, щоб ло селам і містам існували каси з запасом гроша, які могли б уділювати біднішим газдам позички на невисокий відсоток. Бідніші в першій мірі мусять подбати про це все, бо тільки в зорганізованому житті можуть вони поправити свій добробут.

З чого маємо щадити? Дехто може сказати, що ми не маємо ніодного зайвого сотика, та що ми не маємо змоги відкладати хочби навіть найменшої квоти. — Але це не правда! — По наших селам є багато зложеного гроша, який безвартісно лежить у сховках своїх власників та приналежує злодіям. Багато гроша лежить теж без ужитку в касах Церков, освітніх та господарських Установ. — По наших селам видають це багато люди на непотрібні, або навіть шкідливі речі. В нас є надто це багато видатків на горівку та тютюн. — Обчислено, що в селі, в якому 100 курців видає на курення по 10 грошів щодня — прокурюється продовж одного року три й пів тисяча злотих (3.500 зл.), продовж 5 років — 17.500 зл. Один з пропаторів дрібної ощадності підносить слушно, якщо дехто хотів би спалити такі гроші на очах села, то певно не вийшов би живий із рук людей. — На горівку видається в нас це більше. В бідному селі, де є около 100 хат — якщо прийнемо, що в одній хаті пропавляють продовж одного року тільки 5 зл. — то річно марнується тільки в одному селі! квота 4.000 зл., а за 5 років — 20.000 зл. — А це дуже великі гроші, за які в короткому часі міг би цілком переімінитися вигляд нашого села. — Може теж дехто сказати, що такі видатки є непотрібні, але не кожний може без них обійтись, бо призначився до курення та пиття. Така людина мусить пам'ятати, що бодай частину з тих своїх видатків треба віддати на ощадність. Кого стати на непотрібні видатки, той повинен їх обмежувати та ощаджений гріш зложити на конечні потреби для свого народу. — По наших селам, головню в зимі, збувають люди час зовсім безкорисно. Замість зійтися до Читальні, або Кружка, прочитати книжку та часосип, подумати про способи поправи свого добробуту — вони говорять про дурнички, або взагалі пересиджують мовчки цілі го-

дини. Не менше часу проходить по різних ярмарках та торгах. — Час цей, зужиткований в якихсь встартах праці, або на господарських та інших курсах — приніс би дуже багато користі, збільшив би приходи громади та поправив би загальний добробут. І цей спосіб ощадності є для нас можливий та при добрій волі легкий до переведення. — Окремий рід ощадності — це справжній ощадність, яка спирається на відкладанні частини, хочби навіть дуже малої, зі своїх зарібків на т. зв. дрібну ощадність. А цю частину зарібків відкладається, хочби навіть коштом незаспокоєння конечних потреб. Відкладається тому, що це річ конечна та пожиточна, бо вона приносить користь і загалом й одиниці. Тому кожний з нас мусить відкладати якнайбільшу частину своїх зарібків; це наш національний обовязок, такий самий, як обовязковий дар „Просвіті“ та „Рідній Школі“, як добання про письменність та культурне піднесення нашого життя.

На яких основах повинна спиратися наша ощадність, щоб вона могла принести якнайбільші користі? — Перше, що належить тут підчеркнути — це масовість та поголовність ощадності. Отже щадити мусимо всі. Ніхто не сміє говорити, що не має з чого відкладати. Кожний повинен відложити що місяця як уже не злогого або більше, то бодай 50 або 10 грошів. Ніхто теж не повинен сумніватися, чи така ощадність принесе бажані користі, бо стан у других народів вказує нам, що в такий спосіб творяться великі капітали. — Ось деякі приміри на це: „Новий Час“ (український щоденник, що виходить у Львові) призначив для „РШ“ тільки один гріш від кожного проданого примірника цієї газети. За 1937 рік вилачено „Рідній Школі“ около 8.000 зл. Кожний скаже, що це велика квота, а чей же вона збиралася зі соти-ків. — Другий примір з нашого кооперативного „Промислового Банку“ у Львові. Цей банк розпочав організацію ощадності в липні 1936 р. головню на терені Львова, пізніше переніс цю акцію на села. Ощадність збирано серед купців, головню робітників та урядовців наших українських підприємств, отже серед таких людей, які не мають великих зарібків, а вислди цієї акції — є незвичайні. До кінця вересня 1937 р. отже за 16 місяців, зібрано 94.000 зл., з того вибрано 42.000 зл., осталося в касі 51.000 зл. Є це дуже поважна сума, яку зібрано з дуже невеликих, але точних, ощадностевих вкладок. — Ще один цікавий приклад. В одній з наших газет поміщено з початком 1937 р. таку вістку: Жидівська організація в Америці Джойнт надіслала для живдів у Польщі 300.000 доларів, а рішення зібрати ще й надіслати 2.400.000 дол. — Це не є видумка, а треба признати, що обі суми такі великі, про які ми ледви чи можемо мріяти. А прещій тих сум не подарував один або двох людей, але зібрано їх напевно з найменших збірок. Громада це велика сила й вона незвичайно багато може зробити. — Недаром каже народня приповідка: Громада по нитці, бідному сорочка.

А хіба мало таких цікавих прикладів у нашому, кожному українському селі? Ось хочби перший з черги. Нецата хотіло, що в Івана згоріли всі господарські забудування. Тоді добрі сусіди звезли йому даром дерево з ліса, навезли каміння з ріки, майстри вигородили хату під покриття, з кожної хати дали по два-три сніпки со-ломи — та Іван уже зимувє в новій хаті. Або про-

пала в Євкі корова. Петро сусід дав пів золотого, інші по пів золотого, бідніші по 10—20 грошів і вдова Євка купила собі теличку на виховок. І т. д. і т. д.

Друга засада, на якій повинна спиратися дрібна ощадність — це віра в успіх наших змагань. Мусимо вірити, що через ощадність зберемо потрібні нам капітали та мусимо цього хотіти. — Хто з недовірям ставиться до цієї праці — той шкочить собі, другим й громадянству. — На жаль бувають деколи такі, що зачнуть щадити, принесуть одну, дві або три вкладки до щадниці, а пізніше махнуть на все рукою, кажучи, „що я там назбираю, чи що я там поможу?“ І дійсно вони ніколи нічого не назбирають та не поможуть другим. Навпаки вони в цілому громадянстві могли б своєю нерозумною роботою викликати таке переконання, що ощадність — це така собі видумка, яка не принесе нікому користі. Можуть також бути люди, які скажуть, „тамтой та інший щадив, а прецінь не доробився нічого й та щадниця, до якої складав він гроші, нічого надзвичайного не зробила“.

Але такий не подумає, що це не була правда ощадності, що це було більше говорення, як самої діяльності. Ощадність все таки найбільша сила, яка в других більше солідарних народів дала вже немалі міліони. — Є теж люди, що кажуть інакше: будемо щадити, віддавати гроші до кас, а прийде девальюація, або яка інша зміна гроша й за наші зложені тисячі — візьмемо кілька чи кільканадцять золотих, а тільки каса збагатіє. Ці люди забувають, що коли б мали гроші зложені у себе — то такі з тих грошей лишилися б також купа паперу без більшої вартости. Хіба мало ще є австрійських паперових двадцятків по сільських скринях? І то тільки через те, що нарід боявся віддати свої ощадности до каси, або заснувати свої щадниці кооперативи. А війни завжди не буде!.. Забувають також, що й каса на них не збогатіла, бо хоч і держала гроші в себе, то осталися з них знову стоси безвартісного паперу; а колиж каса розпозичала гроші людям — то вони віддали її також не тисячі, але кілька або кільканадцять золотих. — Впрочім девальюація та депрещія грошей — це явища виїмкові, незвичайно рідкі й тому не належить звертати на них великої уваги. Врешті мали б ми перестати щадити тому, що гріш міг би з незалежним від нас причини stratити свою вартість? — Чи маємо перестати їздити поїздом та фірою тому, що деколи трапляється катастрофа, та люди позабиваються? — Треба пам'ятати також, що щадити — не значить віддавати ціле своє майно в чужі руки, але віддавати стало хочби найменшу частину своїх зарпків у свої рідні інституції. — Мусимо пам'ятати, що ті люди, які щадили перед війною та хоч і stratили свої ощадности, не потрадили через це своїх маєтків, бо вони другим та й собі помогли дуже багато. Навчилися шанувати гріш, а це в житті людини та народу дуже багато означає. Французи мали перед війною найбільше ощадностей, а ощадности ці були ульоквані в російських касах. У повоєнних часах stratили вони очевидно всі свої заощаджені гроші, а mimo того сьогодні стоять вони під тим оглядом на одному з перших місць. А жиди навіть скупують американські доларі? Хоч ніхто не дає запоруки, чи й долар коли не втратить своєї вартости!

ЧЕРЕЗ „ПРОСВІТУ“ — ДО ІЗОСКРЕСЕННЯ! СТАВАМО ІНД ПРАПОР „ПРОСВІТ“! НЕ ЖАЛІМО ДЛЯ НЕЇ НІ ПРАЦІ, НІ ГРОША!

Часто на Лемківщині, головню по селах побіч Сянока, можна стрінутися з поглядом, що вже сяніцький русский „Бескид“ навчив людей добре щадити, що не один вложив там гроші, але вже більше їх не бачив. — Мало є вже людей, що пам'ятають початковий розвиток „Бескиду“, працю й старання між інш. о. Константиновича, що був першим із основників „Бескиду“. Тоді ніхто не жалувався на діяльність цієї каси, протиню не один в ній портувався. — Але прийшла війна, а опісля нові господарі „Бескиду“, І господарка загалюма відома. — То, що перші господарі придбали — це пізніше шезло. Йшли в жидівські руки каменяця за каменяцю, заникав в якийсь дивний спосіб склеп, з року на рік росли довги. — Всі, принайменше старші селяни доволічли, громад знають про це все дуже добре. — І в якийсь дивний спосіб перенести це недовіря, яке мають до „Бескиду“ наші кредитові кооперативи. — З тими поглядами належить раз на все зривати! Не по всіх кооперативах є однакова господарка й наше господарське життя не повинно терпіти через недовіря до „Бескиду“. — Ми повинні мати довіря до своїх кас, а щоб його мати — повинні ми пильно стежити за їх розвитком, бути їх членами, брати участь у загальних зборах, пильнувати, щоб вони були правильно ведені, бо вони є майном нас всіх. Не байдужність до нашого господарського життя, але активна у ньому участь може причинитися до порви нашого добробуту.

Третя засада, яку мусимо також перестерігати, якщо хочемо, щоб ощадність принесла нам якнайбільш користі — це складання грешей до щадниць з певним призначенням. Той, хто віддає гроші до каси, мусить згорі сказати, на що ці гроші підуть. У цей спосіб каса може передбачити час, у якому гроші мають бути звернені. — Звичайно так буває, що назбирається в щадниці якась більша квота, тоді складаючий домагається звороту своїх грошей дуже несподівано. Щадниця stratється ці гроші звернути, але часом вона зробити цього не може. Щадниця не держити грошей в себе, але випозичає їх іншим людям, бо гріш повинен бути вічно в обороті. Якщо каса не може звернути несподівано виповідених вкладок — тоді в людей раджується якесь невдоволення й дає причину до нарікання. Мусимо витворити в собі переконання, що гроші зложені в щадниці не повинні з неї виходити, доки не назбирається їх більша квота й доки не трапляється нагода їх пожиточного зужитковання. А цей треба пам'ятати, що гроші вложені до якогось торговельного або промислового підприємства, причинуються в цей спосіб до піднесення нашого господарського життя. Вони нам не можуть пропасти, бо кожна каса щороку устійнює своє майно в білансі, який провірюють ревізори та який подається до публичного відома в газетях. (Докінчення буде).

## „КАТОЛИЦЬКІ ЧИТАННЯ“

Кожну книжечку читається цікаво, мов яку лівість!

Досі появилися отсі книжечки:

- |  |            |
|--|------------|
| 1. І буде одно стадо і один пастир . . . . .       | Ціна 5 гр. |
| 2. „Радуйся Благодатная“ . . . . .                 | „ 5 „      |
| 4. Поза Церквою нема спасення . . . . .            | „ 5 „      |
| 5. Поеднання . . . . .                             | „ 5 „      |
| 6. „Не бороніть дітям приходити до мене“ . . . . . | „ 5 „      |
| 7. В церквах благословіть Господа . . . . .        | „ 5 „      |
| 8-9. „Радуйся живоносний Хресте“ . . . . .         | „ 5 „      |
| 10-11. Секанти . . . . .                           | „ 10 „     |
| 12-13. З темряви до світла . . . . .               | „ 15 „     |

Особливу увагу звертаємо на останнє число „Католицьких Читань“ під загол. „З ТЕМРЯВИ ДО СВІТЛА“, яке на днях вийшло.

Боронім св. віру перед ворогами! Але наперед — знаймо її добре!

Пишіть на адресу: Видавництва Чина св. Василя В. в Жовкві.

## ХОРИСТИ В РОЛІ АПОСТОЛІВ ПИЯНСТВА.

Недавно якісь „русске виродини“ зі села Красна (Вавівека) приїхали до Вороблика „давати концерт“ гарячо поручені в церкві „ексцеленцією Іоаном“. Вже перед полуднем на Службі Божій так „гарно“ себе зареклямували, що люди почали виходити із церкви з обуренням, або ледви стримуючи від сміху.

Щойно після полудня справа вяснилася. Хористи від обіду до пізнього послуддя залигалися водкою в Унгеря на залізниц. станції, а повернувши назад вклячили під церквою між собою гвалтувати закріплену московськими п'явками прокламація. Через це концерт відложено до завтра.

Ганьба вам р'клизатори з його шкідливим, деморалізаторським впливом п'яцької шапки на душу

Найкращий національний часопис для українських дітей

## „ДЗВІНОЧОК“

виходить місячними гарно ілюстрованими книжечками. — Багатий і цікавий зміст для дітей і для дитячих садків.

„ДЗВІНОЧОК“ необхідний в кожному Дитячому Саду, Кружку Р. Ш., Читальні і т. п.

Поодинокі число коштує 20 гр. — Річна передплата в краю 2 зол. Адреса: „ДЗВІНОЧОК“, Львів, Косцюшка 1а.

Зі слів бесідника на ошадностейі акеті Пром-банку:

Наш наймолодший збирач має 9 років. Однак запалом перевидає він і досвідчених збирачів. Ось недавно приніс він 412 зл. ошадностей. За кілька днів за його намовою одна пані принесла більшу суму грошей.

шкільної дітвори, якій ви поручали участь брати на такому концерті!!

А тобі, трикошівро молоде з Красною не сором? Ваші свідомі односельчани побудували такий величавий Народній Дім, під котрим якісь подкошівці не соромилися ямки гребати... Тепер йдете зі своїм гучячим способом пропагувати п'яцьку культуру.

Схаменіться, будьте люди!

Бо лихо вам буде...

Так клякв своїм відчим голосом наш Великий Геній Тарас.

— 0 —

## ЛИСТУВАННЯ

Вп. Іван Кушнір, Франція: Гарезд, листа ми одержали й Вашу адресу змінили. Просимо забути про передплату. Щирий привіт.

Вп. Ірина Копка в Террив'ї Ко: Вашого листа одержали, заплановано по кінець 1938 р. Щирі поздоровлення з рідних сторін.

Вп. І. Лукавиченко: ред. Т був тяжко хорий і не міг читати присланих матеріалів. Рукопис „Козачка“ захований. „Пісню“ (5 пр.) вислано Вам. Привіт.

### Замовляйте книжки

„Бібліотека Лемківщини“. Гроші слати по р. ереказом ч. 141.

Завдяки запалові ідейних збирачів  
ростуть оборотові фонди

## ПРОМ - БАНКУ

Львів, ГРОДЗЬЦЬКИХ - 1. І. п.  
тел. 292-15 і 200-15.



## ПАСТА ЕЛЕГАНТ

УВАГА!

АМАТОРСЬКІ ГУРТКИ!

УВАГА!

уже вийшла з друку

перша народня песа з лемківського життя з часів панщини на 3 длі, зі співами й танцями

## \* Пісня Бескиду \*

пера І. Ш. Лукавиченка й Ю. Тарновича

з лемківським весіллям; Бібліотека Лемківщини, ч. 7. З дозволом Львів. Староства до вистав. Ціна для точних передплатників 60 гр., для всіх інших 1,50 зл. Гроші з замовленням слати до Адм. Н. Л.